

HET BELANG VAN STAMBOEKPROGRAMMA'S VOOR HET KWEKEN VAN SLANGEN

Door: T. Leenders, Prof. Bromstraat 59, 6525 AT Nijmegen. Tel. 080-231871.

* * *

Reeds geruime tijd verschijnen er binnen het reptielen- en amfibieënwereldje veel artikelen en oproepen betreffende fokprogramma's en stamboeken. Binnen de Nederlandse Schildpadden Vereniging (NSV) wordt al sinds enige jaren de kweek van verschillende schildpaddesoorten en -ondersoorten geregistreerd door een zgn. 'stamboekhouder'. Ook binnen de vereniging voor terrariumkunde en herpetologie, Lacerta, wordt op (kleinere) schaal gebruik gemaakt van fokprogramma's. Om het belang van deze programma's voor onze hobby wat te verduidelijken, volgt hier enige uitleg.

Bij het kweken volgens een fokprogramma wordt door een zgn. stamboekhouder bijgehouden welke dieren er met elkaar gekruist worden. Bovendien worden alle kweekresultaten van een aantal kwekers geregistreerd. Door een goede registratie van alle kweekdieren kan deze stamboekhouder de ideale ouderdieren uitzoeken en zo ongewenste kruisingen vermijden. Op deze manier is het mogelijk om een gezonde populatie van een bepaalde soort of ondersoort in gevangenschap in stand te houden. Dit laatste heeft een aantal grote voordelen, waarvan het grootste is, dat er in de toekomst vrijwel geen dieren meer uit het wild geïmporteerd hoeven worden. De enige rechtvaardiging voor kleinschalige import van wildvang zou dan zijn voor de introductie van 'vers' bloed in een fokgroep. Door het leggen van contacten met buitenlandse kwekers zou het aantal soorten dat reeds in Nederland gehouden wordt toch nog uitgebreid kunnen worden.

Er kleven natuurlijk ook enige nadelen aan het starten van deze stamboeken. Ten eerste staat of valt het hele systeem met de bereidheid van de kwekers om mee te doen aan zo'n kweekprogramma, d.w.z. af en toe dieren uit te lenen voor kweekpogingen en de gegevens over hun transacties en eventuele nakweek door te (blijven) geven aan de stamboekhouder. Vooral het uitlenen van eigen dieren zal voor de meeste mensen het grootste bezwaar zijn tegen het actief deelnemen aan een fokprogramma, maar ook het in huis halen van andermans dieren zou, theoretisch, problemen op kunnen leveren i.v.m. besmettelijke ziekten.

Het risico van het in huis halen van besmettelijke ziekten bij uitwisseling van dieren is zeker aanwezig, maar ervan uitgaande, dat men met zieke dieren geen kweekpogingen onderneemt en deze dus niet uitwisselt, zal het allemaal wel meevallen. Natuurlijk kan er wel eens een ziek dier aan de aandacht van zijn verzorger ontsnappen en toch mee uitgewisseld worden, maar dat risico is altijd nog vele malen lager dan wanneer er dieren uit de handel aan uw collectie toegevoegd worden.

Eén van de belangrijkste taken van de stamboekhouder is een goede registratie van de transacties bij te houden, zodat er geen beesten 'kwijtraken' en de dieren uiteindelijk weer naar hun rechtmatige eigenaar kunnen terugkeren. Een probleem dat hierbij wel komt kijken is de individuele herkenning van de afzonderlijke dieren: hoe hou je de dieren uit elkaar en hoe weet je op een gegeven moment nog welk dier van wie is? Mogelijk is door middel van bijvoorbeeld foto's en/of tekeningen van afwijkende patronen een individuele herkenning wel te realiseren.

Een stamboekhouder kan verder nog een vraagbaak zijn voor andere geïnteresseerden die graag wat meer informatie willen hebben over een (onder)soort die deze stamboekhouder

onder zijn hoede heeft. Voor beginnende slangenhouders kunnen dergelijke personen een gemakkelijk toegankelijke bron van informatie zijn, die daarbij ook nog kunnen aangeven waar nakweekdieren te krijgen zijn.

Wanneer de fokprogramma's goed functioneren, zullen de prijzen van de nakweekdieren sterk kunnen dalen, vanwege het grotere aanbod. Dit heeft tevens als voordeel, dat hierdoor de commerciële handel weggeconcentreerd kan worden.

Een laatste, maar zeker niet minder belangrijk, punt is het volgende: gezien de huidige ontwikkelingen in de wetgeving m.b.t. het houden van gezelschapsdieren, is het erg belangrijk, dat het houden van slangen voor de overheid overkomt als een serieuze en goed georganiseerde hobby. Door open kaart te spelen en een duidelijk inzicht te geven in de gehouden en gekweekte soorten zal een eventueel op te stellen 'positieflijst' veel gunstiger uitvallen dan wanneer onze hobby in een 'donkere-achterkamertjes'sfeer blijft. Goed georganiseerde kweekprogramma's en regelmatige berichtgeving over de resultaten en vooruitgang zullen hier zeker een steentje aan bijdragen. Als het niet mogelijk blijkt om de juiste overheidsinstanties te overtuigen dat een groot aantal slangesoorten zonder al te veel problemen te houden en te kweken is, kon het aantal soorten dat legaal gehouden mag worden in de toekomst wel eens sterk afnemen.

Omdat slangenhouders zeker niet achter mogen blijven in een actieve deelname aan de huidige ontwikkelingen binnen de terrariumwereld, lijkt het mij, dat alle slangenhouders, dus ook mensen die geen lid zijn van de ESV, hieraan deel moeten kunnen nemen. Het gaat tenslotte om het belang van de dieren en niet om dat van de vereniging.

Vanwege de korte termijn waarop wij de kweekprogramma's gestart willen hebben, wordt er gedacht aan een kleinschalig begin, zodat later, als alles goed loopt, het aantal soorten uitgebreid kan worden volgens de dan bestaande formule. Op deze manier kunnen er ook nog zwakke plekken in het systeem opgespoord en gewijzigd worden. Gedacht wordt aan enkele *Thamnophis*- en *Elaphes*soorten, vanwege hun relatief eenvoudige kweek en lage prijs. Er zijn reeds enkele personen bereid gevonden hun medewerking te verlenen aan deze programma's. Het zou geweldig zijn als zich al voldoende mensen zouden melden voor enkele soorten, zodat er dit jaar een registratie opgezet kan worden en het volgende kweekseizoen het echte werk kan beginnen. De heer H. Zwartepoorte, geestelijk vader van de stamboekprogramma's en medewerker van Diergaarde Blijdorp te Rotterdam, heeft zich bereid verklaard in het voorjaar van 1994 (waarschijnlijk in maart) een voorlichtings- en informatiedag te houden waarop alles over de achtergronden en het bijhouden van de stamboekprogramma's verteld zal worden.

Hopelijk bent u overtuigd geraakt van het belang van kweekprogramma's voor het voortbestaan van onze hobby, ze zijn tenslotte van voordeel voor de slangen maar zeker ook voor de slangenhouders. Voor meer informatie of wanneer U belangstelling heeft om deel te nemen aan een dergelijk kweekprogramma, hetzij als coördinator of als kweker (of beide) neem dan s.v.p. zo snel mogelijk contact op met mij.